

*Luka Baturan, asistent
Pravnog fakulteta u Novom Sadu*

FONDOVI ZA FINANSIRANJE ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE EVROPSKE UNIJE

Sažetak: *Zajednička poljoprivredna politika (skr. ZPP) Evropske Unije je u periodu 1962-2007. godine finansirana preko Evropskog fonda za smernice i garancije u poljoprivredi (skr. EAGGF). Fond je predstavljao deo opšteg budžeta Unije. U početku su se sredstva Fonda koristila prvenstveno za subvencionisanje domaće poljoprivredne proizvodnje i finansiranje izvoza poljoprivrednih proizvoda u treće zemlje. U kasnijim fazama razvoja ZPP, pored ovih mera podrške tržištu, iz sredstava EAGGF finansiraju se i druge mere kao što su direktna pomoć farmerima, sistem (shema) direktnih plaćanja, pomoć ruralnom razvoju i dr. Radi lakšeg finansiranja velikog broja različitih vrsta rashoda, EAGGF je podeljen na Odeljenje za garancije i Odeljenje za smernice. U početku je planirano da se budžet EAGGF najvećim delom puni sredstvima prikupljenim od naplate dažbina na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz trećih zemalja. Ipak, zbog naglog smanjenja obima uvoza prihod od uvoznih dažbina su se smanjili tako da je teret finansiranja ZPP ubrzo najvećim delom pao na budžete država članica.*

Zbog rasta značaja politike ruralnog razvoja koja predstavlja „drugi stub ZPP“, umesto do tada jednog jedinstvenog fonda od 1. januara 2007. godine finkcionišu dva: Evropski fond za garancije u poljoprivredi (skr. EAGF) i Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (skr. EAFRD). EAGF pre svega finansira izvoz poljoprivrednih proizvoda u treće zemlje, mere intervencije na domaćem tržištu, direktna plaćanja farmerima, promociju poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu i tržištima trećih zemalja, dok se preko EAFRD finansiraju mere ruralnog razvoja.

Na ZPP se od njenog nastanka troše ogromna budžetska sredstva. U jednom trenutku je čak 70% zajedničkog budžeta trošeno na ZPP, da bi poslednje decenije poljoprivredni budžet stabilizovan na nivou od oko 43%. Da bi se održao balans i da bi se izbeglo probijanje strogih budžetskih ograničenja koja su postavljena, uspostavljen je mehanizam finansijske discipline. Takođe, pokušava se izgraditi efikasan sistem kontrole trošenja sredstava iz poljoprivrednih fondova, da bi se sprečile nezakonitosti.

Ključne reči: *Evropski fond za smernice i garancije u poljoprivredi EAGGF, Evropski fond za garancije u poljoprivredi EAGF, Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj EAFRD, zajednička poljoprivredna politika Evropske Unije, budžet Evropske Unije.*

Uvod

Rimskim ugovorom o Evropskoj ekonomskoj zajednici iz 1957. godine predviđa se uspostavljanje zajedničke organizacije tržišta za poljoprivredne proizvode. Da bi takvo tržište moglo funkcionisati, paralelno sa njim se uspostavlja i zajednička poljoprivredna politika (skr. ZPP). Za stvaranje zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta predviđeno je korišćenje svih neophodnih mera, među kojima su pobrojane: regulisanje cena poljoprivrednih proizvoda, subvencije za proizvodnju i prodaju, organizacija skladištenja i distribucije proizvoda, kao i zajednički režim uvoza i izvoza. Radi ispunjenja zacrtanih ciljeva ostavljena je mogućnost osnivanja *različitih usmeravajućih i garantnih fondova za pomoć poljoprivredi.*

Iako su ciljevi ZPP i osnovna načela dogovoreni, vlade država članica oklevale su sa otpočinjanjem njene primene. Dogovor je postignut tek 14. januara 1962. godine nakon mukotrpnih pregovora koji su zapamćeni kao tzv. „prvi poljoprivredni maraton“. Toga dana, Evropski Savet donosi odluku da se otpočne sa uvođenjem ZPP i zajedničkog tržišta poljoprivrednih proizvoda. Takođe, doneta je odluka da se pristupi osnivanju posebnog fonda preko kojeg će se ostvarivati finansiranje ZPP.

Evropski fond za smernice i garancije u poljoprivredi (EAGGF)

Kao rezultat dogovora, Savet 20. aprila 1962. godine donosi Uredbu br. 25/62¹ kojom se uspostavlja Evropski fond za smernice i garancije u poljopri-

¹ *Regulation No.25 on the financing of the common agricultural policy, OJ 30, 20.4.1962, p. 991-993.*

vredi (skr. EAGGF²). Ovaj Fond predstavljao je sastavni deo budžeta Zajednice. Preko njega je finansirana ZPP sve do njegovog ukidanja 2005. godine, kada su umesto jednog ustanovljena dva nova fonda. Upravljanje Fondom vršila je Evropska komisija, a postojao je i poseban Komitet za EAGGF koji je sastavljen od predstavnika Komisije i država članica koji joj je pomagao.

Sredstva EAGGF su se u početku koristila za podršku tržištu poljoprivrednih proizvoda, koja obuhvata refinansiranje izvoza u treće zemlje, intervencije radi stabilizacije tržišta, te za sprovođenje zajedničkih mera radi ostvarenja ciljeva ZPP. U kasnijim fazama razvoja ZPP pored podrške tržištu, uvode se i drugi vidovi finansiranja poljoprivrede kao što su direktna pomoć farmerima, pomoć ruralnom razvoju i dr. koji se takođe finansiraju preko Fonda, u potpunosti ili delimično.

Budžet EAGGF utvrđivao se odlukom Saveta godinu dana unapred, s tim što su odobrena sredstva odlukom Saveta mogla u toku godine biti i povećana. Prelazak finansiranja ZPP na EAGGF odvijao se sukcesivno, u tranzicionom periodu od tri godine. U početku je poljoprivreda samo delimično bila finansirana iz sredstava Fonda. Taj udeo se postepeno uvećavao da bi po okončanju tranzicionog perioda Fond postao jedino sredstvo finansiranja ZPP.

Radi lakšeg finansiranja velikog broja različitih vrsta rashoda, EAGGF je nakon „drugog poljoprivrednog maratona“ Uredbom Saveta br. 17/64³ podeljen na dva odeljenja, Odeljenje za garancije i Odeljenje za smernice.

Preko Odeljenja za garancije EAGGF finansirane su subvencije za izvoz proizvoda u treće zemlje i intervencije na domaćem tržištu. Kada su kasnijim reformama⁴ uvedena direktna plaćanja kao vid subvencija farmerima, a zatim i jedinstveni sistem (shema) plaćanja farmerima, finansirani su iz sredstava ovog Odeljenja.

Sredstva Odeljenja za smernice koristila su se za finansiranje strukturalnih prilagođavanja radi efikasnijeg funkcionisanja zajedničkog tržišta ili nje-

² *European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF)*. Iako je ranije bio poznatiji po svojoj francuskoj skraćenici *FEOGA (Fonds Européen d'Orientation et de Garantie Agricole)*, danas se sve češće upotrebljava engleska verzija, koja će biti korišćena i u ovom radu.

³ *Regulation No.17/64/EEC of the Council of 5 February 1964 on the conditions for granting aid from the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, OJ 34, 27.2.1964, p. 586-594.*

⁴ *Council Regulation (EC) No 1782/2003 of 29 September 2003 establishing common rules for direct support schemes under the common agricultural policy and establishing certain support schemes for farmers and amending Regulations (EEC) No 2019, (EC) No 1452/2001, (EC) No 1453/2001, (EC) No 1454/2001, (EC) 1868/1994, (EC) No 1251/1999, (EC) No 1254/1999, (EC) No 1673/2000, (EEC) No 2358/71 and (EC) No 2529/2001, OJ L 270, 21.10.2003, p. 1-69.*

govog daljeg razvoja, pod uslovom da njihovo finansiranje ne spada u nadležnost Evropske investicione banke ili Evropskog socijalnog fonda. Te zajedničke mere odnose se pre svega na prilagođavanje i unapređivanje uslova proizvodnje i prodaje poljoprivrednih proizvoda i razvoj njihovog tržišta.

Troškovi politike ruralnog razvoja (tzv. „drugi stub ZPP“) delimično su finansirani iz zajedničkog budžeta preko EAGGF (i to jednim delom kroz Odeljenje za garancije, a drugim kroz Odeljenje za smernice), a delimično direktno iz budžeta država članica.⁵

Udeo budžeta za poljoprivredu u ukupnom budžetu Unije bio je sve vreme postojanja ZPP izuzetno visok, i taj procenat je tek poslednjih godina počeo da opada. Umesto 72,9% ukupnog budžeta EU, koliko se 1985. godine izdvajalo za ZPP, taj procenat je 2005. godine iznosio „samo“ 43,1%. Procentualno smanjenje rashoda za ZPP praćeno je povećanjem izdvajanja za strukturne fondove. Sa 13,9% koliko se 1985. godine izdvajalo za strukturne fondove, taj procenat je 2005. godine narastao na 35,5%.

U apsolutnim iznosima, budžet EAGGF je u periodu 1999 – 2003. godine varirao u intervalu od 41 do 47 milijardi evra. Što se tiče povećanja ukupe sume godišnjeg budžeta Unije, pa tako i poljoprivrednog budžeta sredinom 90-tih godina 20. veka, treba napomenuti da je ono rezultat pre svega povećanja BDP u državama članicama i proširenja Unije, a ne dodatnog opterećenja budžeta država članica.

Najveći deo poljoprivrednog budžeta trošen je preko Odeljenja za garancije. U tabeli je vidljiva raspodela sredstava po odeljenjima, za period 1999-2003. godine. Preko Odeljenja za garancije trošeno je od 39,5 do 47,9 milijardi evra godišnje, što u proseku čini oko 92% budžeta EAGGF. Naspram toga, na troškove Odeljenja za razvoj odlazi tek manji deo poljoprivrednog budžeta, od 1,3 do 5,5 milijardi evra godišnje.

U početku je planirano da se punjenje budžeta EAGGF najvećim delom vrši sredstvima prikupljenim od naplate dažbina na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz trećih zemalja, a tek manjim delom od direktnih uplata država članica. Međutim, očekivanja kreatora ZPP su se ubrzo pokazala nerealnim. Uvoznici su se jednostavno opredelili da proizvode koje su do tad uvozili iz trećih zemalja, a koji su višestruko poskupeli zbog plaćanja uvoznih prelevmana, potraže u drugim članicama Zajednice. Na ovaj način je uvoz poljoprivrednih proizvoda iz trećih zemalja drastično smanjen, a time i očekivani prihodi od uvoza. Zbog toga je teret finansiranja ZPP ubrzo najvećim delom pao na budžete država članica.

⁵ *Council Regulation (EC) No.1257/1999 of 17 May 1999 on support for rural development from the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) and amending and repealing certain Regulations, OJ L 160, 26.6.1999, p. 80-109, Art. 35.*

Evropski poljoprivredni garantni fond (EAGF)

Od reformi početkom 90-tih godina 20. veka, kada je finansiranje ZPP u pitanju do izražaja dolazi njen drugi stub, za koji se iz godine u godinu izdvaja sve više sredstava iz poljoprivrednog budžeta.⁶ Zbog specifičnosti mera za podsticanje ruralnog razvoja, odlučeno je da se njihovo finansiranje odvija preko posebnog fonda. Uredbom Saveta br. 1290/2005⁷ umesto do tada jednog jedinstvenog Evropskog fonda za smernice i garancije u poljoprivredi, od 1. januara 2007. godine funkcionišu dva nova fonda: Evropski poljoprivredni garantni fond (skr. EAGF⁸) i Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (skr. EAFRD⁹). Oba fonda predstavljaju deo opšteg budžeta Unije. Ovim je zamenjen dotadašnji instrument finansiranja ZPP koji je funkcionisao od formiranja EAGGF 1962. godine.

EAGF prevashodno finansira izvoz poljoprivrednih proizvoda u treće zemlje, mere intervencije na domaćem tržištu, direktna plaćanja farmerima, zajedničke mere usmerene na promociju poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu i tržištima trećih zemalja. Tu su još i mere koje se odnose na veterinarsku i fitosanitarnu zaštitu, unapređenje poljoprivrednih proizvoda, očuvanje genetskih potencijala u poljoprivredi, istraživanja u oblasti poljoprivrede i dr. Troškovi funkcionisanja EAGF ne isplaćuju se iz sredstava Fonda.

Godišnji budžet EAGF utvrđuje se u skladu sa opštim budžetom, finansijskim okvirom za konkretan vremenski period i međuinstitucionalnim sporazumom, tako da ne sme premašiti planirani iznos niti narušiti zacrtani neto balans. Štaviše, i prilikom donošenja novih propisa iz oblasti ZPP mora se voditi računa o tome da se ni njima ne naruši postignuti balans.

Isplata sredstava farmerima ne odvija se direktno sa računa EAGF. Ta se sredstva prvo transferišu specijalizovanim i akreditovanim agencijama za plaćanja država članica, koje ih dalje raspodeljuju krajnjim korisnicima. Komisija sredstva prenosi u mesečnim ratama.

⁶ Budžetom EU za 2010. godinu predviđeno je da na ruralni razvoj bude potrošeno oko 13 milijardi evra ili oko 23% ukupnog budžeta namenjenog poljoprivredi.

⁷ *Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy OJ L 209, 11.8.2005, p. 1–25.*

⁸ *European Agricultural Guarantee Fund, EAGF. Council Regulation (EC) No 1290, Art. 2.* U naučnoj literaturi se dosta često koristi i francuski naziv *Fonds européen agricole de garantie, FEAGA.*

⁹ *European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD. Council Regulation (EC) No 1290, Art. 2.* U naučnoj literaturi se dosta često koristi i francuski naziv *Fonds européen agricole pour le développement rural, FEADER.*

ZPP je od svog nastanka u žiži interesovanja evropske javnosti zbog toga što se na nju troše ogromna budžetska sredstva (u jednom trenutku je čak 70% zajedničkog budžeta odvajano za poljoprivredu). Bilo je dosta pokušaja da se ti rashodi smanje, tako da je poljoprivredni budžet poslednje decenije stabilizovan na nivou od oko 43% opšteg budžeta. Fišlerovim reformama iz 2003. godine uspostavljen je i mehanizam finansijske discipline kojim treba sprečiti da troškovi ZPP probiju zacrtanu gornju granicu, a taj mehanizam je zadržan i u Uredbi 1290/2005. Komisiji se nalaže da prati da li se sredstva EAGF troše planiranim tempom, te da o tome obaveštava Evropski parlament i Savet kroz mesečne izveštaje.

Propisana je i stroga procedura za sprovođenja budžetske discipline, kako bi se sprečila eventualna mogućnost narušavanja predviđenog neto balansa. Ako se takva mogućnost uoči još u toku izrade nacrtu budžeta, Komisija je dužna da sačini i Savetu dostavi predlog mera za njeno otklanjanje. Ukoliko se mogućnost narušavanja balansa pojavi u toku sprovođenja budžeta a Komisija ne može u okviru svojih ovlašćenja da je otkloni, dužna je da tada sačini predlog mera koje se dostavljaju Savetu na odlučivanje. Svoju odluku o predloženim merama Savet donosi u roku od dva meseca od momenta kad mu je predlog dostavljen, nakon što prethodno sasluša mišljenje Evropskog parlamenta.

Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

Sredstva EAFRD namenjena su finansiranju zajedničkih programa koji se odnose na pomoć razvoju seoskih područja zemalja članica Unije. Izdvajanjem finansiranja ruralnog razvoja u poseban Fond, nezavisan od onog kojim se finansira poljoprivreda, ističe se značaj koji on dobija poslednjih decenija kao drugi stub ZPP.

U skladu sa politikom čvrstog budžetskog ograničenja, Komisija određuje maksimalni iznos sredstava koji se stavlja na raspolaganje EAFRD. Kada je nadležnost za finansiranje programa ruralnog razvoja u pitanju, važno je istaći da je ona podeljena tako da se jedan deo svakog programa finansira iz zajedničkih sredstava kroz EAFRD, a drugi iz nacionalnih budžeta država članica. Visina udela kojim EAFRD finansira svaki pojedinačni program ruralnog razvoja određuje se za svaki program pojedinačno, tako da se ne pređe zacrtani gornji limit.

Države članice podnose zahteve Komisiji za finansiranje svakog pojedinačnog programa ruralnog razvoja. Isplate iz zajedničkog budžeta za svaki pojedinačni program se vrše u godišnjim ratama.

Budžet poljoprivrednih fondova u periodu 2007–2013. godine

Poljoprivreda se u EU finansira iz budžeta Unije, najvećim delom preko EAGF i EAFRD. Finansijski okvir predstavlja višegodišnji okvirni plan strukture budžetskih prihoda i rashoda EU, koji se kasnije svakim godišnjim budžetom preciziraju. S obzirom da se njegoa struktura suštinski razlikuje od strukture finansijske perspektive za period 2000-2006. godine, ne može se vršiti njihovo neposredno poređenje. Ono što je ostalo skoro nepromenjeno jesu ukupna izdvajanja za poljoprivredu. Ona će se kretati na nivou od oko 43 milijarde evra godišnje, kao što je bio slučaj i u godinama koje su prethodile donošenju finansijskog okvira. Međutim, ako sredstva koja se izdvajaju za poljoprivredu posmatraju kroz procenat GNI, vidi se da je on u periodu od 1993-1999. godine iznosio u proseku 1,05%, da bi u periodu 2000-2006. godine spao na 0,94% GNI u EU.¹⁰ Iz tog ugla gledano, može se reći da je poljoprivredni budžet smanjen, iako je u apsolutnim iznosima ostao nepromenjen.

U novoj strukturi budžetskih rashoda poljoprivreda više neće biti najvažnija stavka. Ovog puta najviše sredstva planirano je za finansiranje održivog rasta, dok izdaci za poljoprivredu (prvi stub), stabilizovani na nivou od oko 43 milijarde evra godišnje dolaze na drugo mesto. Pošto je u posmatranom periodu planiran konstantan rast opšteg budžeta sa 133 milijarde evra 2007. na 158 milijardi 2013. godine, udeo poljoprivrednog budžeta će se stalno smanjivati. Tako su planirani izdaci za poljoprivredu 2007. iznosili 33%, a do 2013. godine bi trebalo da spadnu na 26,6% ukupnog godišnjeg budžeta. Iako postoje neki izdaci koji se troše na poljoprivredu a koji se knjiže pod drugim stavkama, ukupna izdavanja na poljoprivredu do 2013. godine ne bi trebali da pređu $\frac{1}{3}$ ukupnog budžeta.¹¹

Može se reći da poljoprivredni budžet za 2010. godinu nije doneo nikakva iznenađenja u odnosu na zacrtani finansijski okvir. Troškovi finansiranja poljoprivrede i ruralnog razvoja su navedeni u Odeljku 5 budžeta.¹² Planirano je da za ove namene bude potrošeno oko 56 milijardi evra. Od te sume, na ruralni razvoj otpada 13 milijardi ili 23%, što znači da će na prvi stub ZPP biti potrošeno oko 43 milijarde evra ili 76%.

Od prvih reformi ZPP, stalna su nastojanja da se smanji podrška cenama poljoprivrednih proizvoda (intervencije na tržištu) te da se uštedena sredstva prerasporede za druge namene. Od 43 milijarde evra koliko ove

¹⁰ Internet sajt *European Commission*.

¹¹ Prokopijević, Miroslav: „Evropska Unija, uvod“, str. 457.

¹² *Title 05 – Agricultural and Rural Development*.

godine iznosi budžet ZPP, za cenovnu podršku namenjeno je tek nešto manje od 4 milijarde evra. Za direktnu pomoć i sistem jedinstvenih plaćanja (SPS/SAPS), planirani troškovi dostižu nešto manje od 40 milijardi evra. Od te sume, na sistem jedinstvenih plaćanja otpada 33 milijarde evra, dok ostatak čine sredstva namenjena direktnim isplata farmerima. Od ostalih troškova, koji ukupno ne prelaze 500 miliona evra, treba napomenuti da je za finansiranje predpristupne pomoći trećim državama (program IPARD i zaostala plaćanja za program SAPARD), planirano oko 130 miliona.

Zloupotreba sredstava EAGF i EAFRD

Od interesa je za zajednicu da se sredstva iz zajedničkih fondova namenski troše. Zbog velikih zloupotreba sredstava iz zajedničkih fondova, državama članicama je naloženo da usvoje neophodne propise i uspostave efikasan sistem kontrole koji će pratiti na koji se način troše sredstva EAGF i EAFRD. One su dužne da sprečavaju pojavu nezakonitosti, te da obezbede povraćaj nepravilno utrošenih sredstava. Komisija je ovlašćena da nadzire da li i na koji način države članice vrše kontrolu trošenja zajedničkih sredstava. U tom smislu, Komisija može suspendovati (u celini ili delimično) isplate i usvojiti neophodne finansijske ispravke tamo gde sistem kontrole zakaže. Takođe, može i sama povratiti nezakonito potrošena sredstva. Ipak, u izveštaju Revizorskog suda za 2008. godinu¹³ priznaje se da je sistem kontrole zakonitosti plaćanja samo „delimično efikasan“, pogotovu kad se radi o merama ruralnog razvoja.

Zaključak

Kao jedna od najvažnijih zajedničkih politika EU, ZPP je u toku svog višedecenijskog razvoja izazivala brojne protivrečnosti među državama članicama. Najviše problema i sukoba kada je ZPP u pitanju stvara njen veoma složen način finansiranja, koji je dugo vremena doprinio da ona bude najskuplja zajednička politika Unije. Od svog nastanka, ZPP se finansirala zajedničkim sredstvima preko Evropskog fonda za smernice i garancije u poljoprivredi. Budžet fonda predstavljao je deo opšteg budžeta Unije, i preko njega su finansirane različite mere, čiji je broj rastao u toku razvoja ZPP. Zbog raznolikosti tih

¹³ *Annual Report of the Court of Auditors on the implementation of the budget concerning the financial year 2008, together with the institutions' replies, OJ C 269, 10.11.2009., p. 1-256, paragraph 5.63.*

mera, EAGGF je ubrzo po svom osnivanju podeljen na Odeljenje za garancije i Odeljenje za smernice.

Zbog sve većeg značaja politike ruralnog razvoja na koju se izdvaja sve više sredstava iz poljoprivrednog budžeta, pojavila se potreba da se njegovo finansiranje obavlja preko posebnog fonda. Zbog toga je 2005. godine doneta Uredba kojom se umesto EAGGF uvode dva nova fonda preko kojih će biti finansirana ZPP, a to su Evropski poljoprivredni garantni fond i Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Oba fonda predstavljaju deo opšteg budžeta Unije, s tim što se preko EAGF finansira prvi, a preko EAFRD drugi stub ZPP.

Veliki rast rashoda za poljoprivredu primorao je administraciju u Briselu da osmisli način da se oni nekako ograniče. Zbog toga je propisano sprovođenje stroge budžetske discipline, koja treba da održi izdatke za ZPP u projektovanim granicama. Zbog velikih zloupotreba poljoprivrednih fondova uspostavljena je i procedura kojom se vrši praćenje i kontrola rashoda, sa ciljem da se ovim neželjenim pojavama stane na put. Ipak, procene govore da su razmere zloupotreba i dalje velike.

*Luka Baturan, Assistant
Faculty of Law Novi Sad*

European Union Funds for Financing Common Agricultural Policy

Abstract

Common Agricultural Policy (CAP) of the European Union was financed by European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF), in period 1962-2007. The Fund represented a part of the Union's general budget. In the beginning, the assets of the Fund were primarily used to subsidize the domestic agricultural production and finance export in third countries. In the late phases of CAP development, beside those interventions on domestic market, other precautions, such as direct payments to farmers, single payment schemes, rural development measures etc. are also being financed from the EAGGF assets. For easier financing of a big number of different kinds of expenses, the EAGGF was divided on Guarantee and Guidance sections. At first, it was planned that the EAGGF budget fills with assets collected from taxes on import of agricultural products from third countries. Still, because of rapid export decrease, incomes from export taxes were reduced, so the burden of financing CAP mostly fell on budgets of member states.

Because of the relevance of rural development policy which represents „second pillar CAP“, instead of a previous unique fund, as of January 1st 2007 there are two operative funds: European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD). Before all, EAGF finances export of agricultural products in third countries, interventions on the domestic market, direct payments to farmers, some informative and promotive actions taking into consideration the agricultural products on the internal market of the Community and in third countries, while over EAFRD rural development measures are being financed.

Since its establishment, enormous assets have been spent on CAP. In one moment even 70% of common budget was spent on CAP, in order

that agricultural budget was stabilized on the level about 43% in the last decade. To keep the balance and to avoid a breakthrough strict budget limitation, a mechanism of financial discipline was constituted. Also, there are attempts to build system of assets spending control from agricultural funds to prevent illegalities which damage interests of Union.

Key words: European Agricultural Guidance and Gurantee Fund EAGGF, European Agricultural Guarantee Fund EAGF, European Agricultural Fund for Rural Development EAFRD, Common Agricultural Policy, European Union budget.